

Zaaknummer : 01020407
Ons Kenmerk : ODH353330
Datum : 11-07-2022

Beschikking

Wet natuurbescherming - Soortenbescherming

Onderwerp

Op 11 januari 2022 hebben wij een aanvraag om ontheffing geregistreerd als bedoeld in artikel 3.3, eerste lid, en artikel 3.8, eerste lid van de Wet natuurbescherming. De aanvraag betreft het uitvoeren van renovatiewerkzaamheden gelegen aan de Bonifaciusstraat 1-23 te Zoeterwoude en is aangevraagd namens Rijnhart Wonen. De aanvraag betreft het opzettelijk beschadigen, vernielen en wegnemen van nesten of rustplaatsen van de huismus, alsmede het opzettelijk verstoren van de gewone dwergvleermuis, alsmede het vernielen of beschadigen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis. Ontheffing wordt gevraagd van het overtreden van de verbodsbepalingen zoals genoemd in:

- artikel 3.1, tweede lid, van de Wet natuurbescherming, voor wat betreft het opzettelijk vernielen, beschadigen en wegnemen van nesten of rustplaatsen van de huismus (*Passer domesticus*);
- artikel 3.5, tweede lid, van de Wet natuurbescherming, voor wat betreft het opzettelijk verstoren van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*);
- artikel 3.5, vierde lid, van de Wet natuurbescherming, voor wat betreft het beschadigen en vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*).

De ontheffing wordt aangevraagd voor de periode 1 augustus 2022 tot en met 30 juni 2023.

Besluit

Wij besluiten:

- I. de aangevraagde ontheffing te verlenen aan Rijnhart Wonen;
- II. de voorschriften 1 tot en met 14 te verbinden aan deze ontheffing;
- III. de aanvraag en de aanvullende documenten van 16 juni 2022 onderdeel te laten zijn van deze ontheffing;
- IV. dat deze ontheffing geldig is vanaf bekendmaking van dit besluit tot en met 30 juni 2023.

Ondertekening

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
namens dezen,

ing. L. Hopman
Hoofd Toetsing & Vergunningverlening Milieu
van de Omgevingsdienst Haaglanden

Rechtsmiddelen

Voor de mogelijkheid rechtsmiddelen aan te wenden tegen deze beschikking wijzen wij op de desbetreffende tekst in het begeleidende schrijven.

VOORSCHRIFTEN

Algemene voorschriften

- 1 De ontheffinghouder dient:
  - de start van de werkzaamheden schriftelijk te melden;
  - het ecologisch werkprotocol op te sturen;
  - eventuele wijzigingen gedurende de uitvoering een week van te voren schriftelijk te melden;
  - de beëindiging van de werkzaamheden uiterlijk één week van te voren te melden.

Voorgaande meldingen dienen gericht te worden aan de Unit Groen Bodem en Opsporing van de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid, Postbus 550, 3300 AN te Dordrecht, telefoonnummer 078-7708585, e-mail: meldingwnb@ozhz.nl onder vermelding van flora en fauna.
- 2 De ontheffinghouder is ervoor verantwoordelijk dat zijn personeel of derden welke betrokken zijn bij de uitvoering van het project, op de hoogte zijn van de voorschriften in deze ontheffing en de maatregelen in het Activiteitenplan Bonifaciusstraat 1-23 te Zoeterwoude van 9 december 2021. Hiervoor dient een ecologisch werkprotocol te worden opgesteld en op de locatie aanwezig te zijn. In het ecologische werkprotocol dient in ieder geval het volgende het volgende te worden opgenomen:
  - a de voorwaarden zoals opgenomen in deze ontheffing;
  - b aanduiding van de locatie van het plangebied;
  - c de uit te voeren werkzaamheden;
  - d de periode waarin de werkzaamheden uitgevoerd worden;
  - e de mitigerende en compenserende maatregelen;
  - f de momenten waarop ecologische begeleiding ingeschakeld wordt;
  - g het bijhouden van een logboek van de ecologische begeleiding.
- 3 Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van deze ontheffing, het ecologisch werkprotocol en een logboek van de ecologische begeleiding (i.c. controle, vrijgave werkzaamheden) op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren. De genoemde documenten mogen langs de elektronische weg, leesbaar worden getoond.
- 4 De details over de plaatsing, de types en het onderhoud van de voorzieningen dienen te worden gemeld via het registratieformulier verblijfsvoorzieningen op <http://eloket.odh.nl/verblijfsvoorzieningen>. Deze meldingen dienen te worden gedaan:
  - a voor tijdelijke voorzieningen: uiterlijk twee weken na het verzenden van deze ontheffing;
  - b voor permanente voorzieningen: uiterlijk één week voor het plaatsen van de permanente voorzieningen.
- 5 De werkzaamheden dienen ecologisch begeleid te worden door een deskundige¹ op het gebied op het gebied van de huismus en de gewone dwergvleermuis.

¹ Onder een deskundige wordt verstaan:

- Hij/zij heeft een afgeronde hbo- of universitaire opleiding, met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie.
- Hij/zij heeft een afgeronde mbo-opleiding, met als zwaartepunt flora en fauna, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten.
- Hij/zij is werkzaam voor een ecologisch adviesbureau, zoals een bureau dat is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus.
- Hij/zij is als ecooloog of adviseur/specialist ecologie werkzaam voor een (semi)overheidsinstantie zoals het Ministerie van Economische Zaken, het Ministerie van Defensie, Rijkswaterstaat, het Rijksvastgoedbedrijf, provincies, waterschappen, hoogheemraadschappen, gemeenten, omgevingsdiensten en drinkwaterbedrijven.
- Hij/zij zet zich aantoonbaar actief in op het gebied van de soortenbescherming en is werkzaam of aangesloten bij de volgende Nederlandse organisaties: Zoogdiervereniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied.
- Hij/zij zet zich aantoonbaar actief in op het gebied van de monitoring en/of bescherming van desbetreffende beschermde soorten.

- 6 De ontheffinghouder dient, met in achtneming van de voorschriften in deze ontheffing, de maatregelen uit te voeren zoals beschreven in Activiteitenplan Bonifaciusstraat 1-23 te Zoeterwoude van 9 december 2021 en de aanvullende stukken van 16 juni 2022.
- 7 Indien een of meerdere in voorschrift 6 bedoelde maatregelen onverhoopt niet uitvoerbaar zijn, dienen hiervoor minimaal gelijkwaardige maatregelen voor wat betreft de functionaliteit en effectiviteit te worden getroffen.
- 8 Tijdig, minimaal één maand, voordat de in voorschrift 7 bedoelde maatregelen worden uitgevoerd, dienen deze ter goedkeuring aan de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid te worden voorgelegd.

Specifieke voorschriften

- 9 Minimaal drie maanden voorafgaand aan de realisatie van de permanente voorzieningen voor de huismussen, dient hiervoor een plan van aanpak ter goedkeuring voorgelegd te worden aan de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (vs. 1). Er kunnen kasten ingebouwd worden onder de dakgoot, duurzame kasten opgehangen worden aan de bebouwing of het dak kan weer geschikt gemaakt worden voor de huismus. In dit plan van aanpak dient in ieder geval de specifieke locaties, oriëntaties en hoogtes van de voorzieningen te blijken.
- 10 Het ongeschikt maken van de huismusnesten dient verricht te worden buiten het broedseizoen van de huismus, die loopt van 1 maart tot en met 31 augustus, en buiten koude perioden, gedefinieerd als de gehele winterperiode van 1 december tot en met 28 februari. Indien sprake is van late broedsels dient ook de maand september te worden ontzien. Zulks ter beoordeling van de deskundige (vs. 5).
- 11 De tijdelijke voorzieningen voor de huismus en de gewone dwergvleermuis moeten functioneel zijn gedurende de periode waarvoor deze worden ingezet. De voorzieningen dienen minimaal eenmaal per jaar gecontroleerd te worden op de functionaliteit en – indien nodig – dient de functionaliteit van de voorziening hersteld te worden. Bovendien moeten de tijdelijke voorzieningen zich te allen tijde buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden bevinden.
- 12 Het verwijderen van de tijdelijke voorzieningen voor de huismus en de gewone dwergvleermuis dient te gebeuren onder begeleiding van de deskundige (vs. 5). Na inachtneming van een gewenningstijd voor de gewone dwergvleermuis (drie maanden waarbij alleen de maanden april-oktober meetellen) en de huismus (drie maanden) waarin zowel de tijdelijke als de permanente voorzieningen aanwezig en beschikbaar zijn, mogen de tijdelijke kasten alleen verwijderd worden nadat door de deskundige is vastgesteld dat de kast is verlaten. Daarnaast dient het verwijderen van de tijdelijke voorzieningen van de huismus buiten het broedseizoen, 1 maart tot en met 31 augustus, te gebeuren.
- 13 Minimaal drie maanden voorafgaand aan de realisatie van de permanente voorzieningen voor de vleermuizen, dient hiervoor een plan van aanpak ter goedkeuring voorgelegd te worden aan de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid. In dit plan van aanpak dient in ieder geval de specifieke locaties, oriëntaties en hoogtes van de voorzieningen te blijken.
- 14 Het ongeschikt maken van de huidige zomerverblijfplaats dient te worden uitgevoerd in de actieve periode van de gewone dwergvleermuis die loopt van 15 april tot en met 15 oktober onder begeleiding van de deskundige. Het gebruik van purschuim, glaswol of netten is onder geen enkele voorwaarde toegestaan. Om vleermuizen redelijkerwijs de mogelijkheid te geven om de verblijfplaats te verlaten voordat met de werkzaamheden wordt gestart, dienen voorzieningen, zoals exclusion flaps, minimaal vijf aaneengesloten dagen te worden ingezet. De weersomstandigheden dienen op deze dagen gunstig te zijn (minimaal 8 graden en een windkracht van <5 Bft) en deze dienen te worden opgenomen in een logboek. Na het ongeschikt maken, en voorafgaand aan de werkzaamheden, dient een controlebezoek te worden uitgevoerd met behulp van een batdetector om de aanwezigheid van vleermuizen in de bebouwing uit te sluiten, alvorens het plangebied wordt vrijgegeven.

AANWIJZINGEN VOOR GEBRUIK

- Voor alle soorten - beschermd én onbeschermd - geldt de zorgplicht ex artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming. Op grond hiervan dient zoveel als redelijkerwijs mogelijk is schade aan deze soorten te worden voorkomen.
- Gedurende de werkzaamheden dient rekening te worden gehouden met het broedseizoen van vogels. Verstoring van broedgevallen van vogels dient te worden voorkomen. Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd in het kader van de Wet natuurbescherming. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode.
- Als de ontheffinghouder de onderhoudsverplichting wenst over te dragen aan een derde (bijvoorbeeld de vereniging van Eigenaren) dan moet de ontheffinghouder zorgdragen voor de onderhoudsverplichting. Dit dient contractueel vastgelegd te worden.

OVERWEGINGEN

Aanleiding

Op 11 januari 2022 hebben wij een aanvraag om ontheffing geregistreerd als bedoeld in artikel 3.3, eerste lid, en artikel 3.8, eerste lid van de Wet natuurbescherming (hierna: Wnb). De aanvraag betreft het uitvoeren van renovatiewerkzaamheden gelegen aan de Bonifaciusstraat 1-23 te Zoeterwoude en is aangevraagd namens Rijnhart Wonen. De aanvraag betreft het opzettelijk beschadigen, vernielen en wegnemen van nesten of rustplaatsen van de huismus, alsmede het opzettelijk verstoren van de gewone dwergvleermuis, alsmede het vernielen of beschadigen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis. Ontheffing wordt gevraagd van het overtreden van de verbodsbepalingen zoals genoemd in:

- artikel 3.1, tweede lid, van de Wnb, voor wat betreft het opzettelijk vernielen, beschadigen en wegnemen van nesten of rustplaatsen van de huismus (*Passer domesticus*);
- artikel 3.5, tweede lid, van de Wet natuurbescherming, voor wat betreft het opzettelijk verstoren van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*);
- artikel 3.5, vierde lid, van de Wet natuurbescherming, voor wat betreft het beschadigen en vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*).

De ontheffing wordt aangevraagd voor de periode 1 augustus 2022 tot en met 30 juni 2023.

Bij de aanvraag behoren de volgende stukken:

- Activiteitenplan Bonifaciusstraat 1-23 te Zoeterwoude, Koenders & Partners adviseurs en procesmanagers B.V., Projectnummer: 200335-E05, 9 december 2021;
- Ecologische Quickscan Bonifaciusstraat complex 21706-sub 1 Zoeterwoude, Koenders & Partners adviseurs en procesmanagers B.V., Projectnummer: 200335-E01, 7 juli 2020;
- Nader ecologisch onderzoek Complex 21706-sub 1 Bonifaciusstraat te Zoeterwoude, Koenders & Partners adviseurs en procesmanagers B.V., Projectnummer: 200335-E03, 16 augustus 2021;
- Foto's 1-3, Koenders & Partners adviseurs en procesmanagers B.V., 16 mei 2022.

Op 16 juni 2022 hebben wij de volgende aanvullende informatie ontvangen:

- Email beantwoording vragen, 16 juni 2022;
- Nader ecologisch onderzoek Complex 21706-sub 1 Bonifaciusstraat te Zoeterwoude (aangepaste versie), Koenders & Partners adviseurs en procesmanagers B.V., Projectnummer: 200335-E03, 16 augustus 2021.

Procedure

Titel 4.1 van de Algemene wet bestuursrecht en artikel 5.1 van de Wnb zijn toegepast op deze beschikking.

Doordat de aangeleverde gegevens onvolledig waren, is op 13 juni 2022 verzocht om aanvullende gegevens. Op 16 juni zijn de gegevens ontvangen.

Verlenging

Met toepassing van artikel 5.1, tweede lid, van de Wnb hebben wij op 3 februari 2022 de termijn voor de afhandeling van de aanvraag met zeven weken verlengd.

Bevoegd gezag

De handeling wordt verricht binnen de provincie Zuid-Holland. Gelet op de bepalingen in artikel 1.3 van de Wnb zijn wij bevoegd gezag voor de beoordeling van de aanvraag.

Toetsingskader en grondslag beschikking

De aanvraag is getoetst aan de artikelen 3.1, 3.3, 3.5 en 3.8 van de Wnb en de Beleidsregel uitvoering Wet natuurbescherming Zuid-Holland.

De huismus is een van nature in Nederland in het wild levende vogel en beschermd op grond van artikel 1 van de Vogelrichtlijn.

Op grond van artikel 3.1, tweede lid, van de Wnb is het verboden:

- opzettelijk nesten of rustplaatsen van de huismus te vernielen, te beschadigen of weg te nemen.

De gewone dwergvleermuis is een van nature in Nederland in het wild levende soort genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn.

Op grond van artikel 3.5, tweede en vierde lid, van de Wnb is het verboden:

- de gewone dwergvleermuis opzettelijk te verstoren;
- voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis te beschadigen of te vernielen.

Op grond van artikel 3.3, vierde lid, en artikel 3.8, vijfde lid, van de Wnb wordt een ontheffing slechts verleend indien:

- er geen andere bevredigende oplossing bestaat;
- de ontheffing nodig is omdat één van de belangen genoemd in artikel 3.3, vierde lid, aanhef en onder b, en artikel 3.8, vijfde lid, aanhef onder b, van de Wnb aan de orde is; en
- de maatregelen niet leiden tot verslechtering van de staat van instandhouding van de soort.

Beoordeling

Rijnhart Wonen is voornemens om renovatiewerkzaamheden te laten uitvoeren aan woningen gelegen aan de Bonifaciusstraat 1-23 te Zoeterwoude. Het plangebied betreft twaalf tweelaags eengezinswoningen. De gevels van de woningen worden geïsoleerd, waarbij de spouwen worden (na)gevuld. Daarnaast zal dakisolatie worden aangebracht en waar nodig worden vervangen. Inpandig zal in de woningen vloerisolatie plaatsvinden.

De werkzaamheden starten in het eerste kwartaal van 2023 en duren naar verwachting tot en met 30 juni 2023.

Overtreding verbodsbepaling(en)

Om te bepalen of er sprake is van overtreding van de Wnb heeft in 2020 en 2021 nader onderzoek plaatsgevonden naar de aanwezigheid van de huismus en de gewone dwergvleermuis. Het onderzoek naar de huismus is uitgevoerd conform het Kennisdocument Huismus (BIJ12, 2017). Het onderzoek is niet geheel uitgevoerd conform het Vleermuisprotocol (2017). Er heeft geen onderzoek plaatsgevonden naar massawinterverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis. De woningen aan de Bonifaciusstraat voldoen niet aan de eisen voor massawinterverblijven en kunnen massawinterverblijven in dit plangebied worden uitgesloten. Daarmee is voldoende aannemelijk gemaakt dat de functies van het plangebied voor de huismus en de gewone dwergvleermuis in kaart zijn gebracht. Hiermee zijn wij van mening dat de onderzoeksinspanning voldoende is geweest.

Huismus

De huismus is in het plangebied aangetroffen. Onder de dakpannen van de woningen op de Bonifaciusstraat zijn twee nestplaatsen van de huismus aanwezig. Bij beide nestplaatsen betreft het één enkel individueel mannetje. De ene bevindt zich ter hoogte van huisnummer 1 en de andere ter hoogte van huisnummer 9 en 11. Met de geplande

werkzaamheden gaan deze nestplaatsen verloren en wordt de verbodsbepaling zoals bedoeld in artikel 3.1, tweede lid, van de Wnb overtreden.

Gewone dwergvleermuis

De gewone dwergvleermuis is in het plangebied aangetroffen. In de zuidwestgevel van huisnummer 17 is in een opening onder de dakrand één zomerverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis aangetroffen. Van zomerverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis mag er redelijkerwijs vanuit worden gegaan dat deze ook in gebruik zijn gedurende milde winters door één of enkele individuen als verblijfplaats. Met de geplande werkzaamheden worden individuen opzettelijk verstoord en gaan de verblijfplaatsen verloren.

Voorgestelde maatregelen

Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de huismus en de gewone dwergvleermuis tot een minimum te beperken, worden maatregelen voorgesteld zoals beschreven in hoofdstuk 5 van het Activiteitenplan Bonifaciusstraat 1-23 te Zoeterwoude van 9 december 2021 en de aanvullende informatie van 16 juni 2022. Deze maatregelen zien onder andere op het ongeschikt maken van de bebouwing buiten de kwetsbare periodes en het aanbrengen van tijdelijke en permanente voorzieningen. De werkzaamheden worden uitgevoerd onder begeleiding van een ecooloog met kennis van de huismus en de gewone dwergvleermuis.

Staat van instandhouding

Huisumus

Als gevolg van de werkzaamheden zullen twee nesten van de huismus verloren gaan. Op 8 december 2021 zijn vier tijdelijke nestkasten van het type 'H1LN-XS-O15N' van Nest opgehangen. Twee nestkasten zijn aan de kopgevel van de Willibrordusstraat nummer 36 en twee aan de kopgevel van de 5 Meilaan nummer 27 opgehangen. De kasten hangen op minimaal 3 meter hoogte en 50 centimeter uit elkaar. De kasten en de plaatsing daarvan is conform het Kennisdocument Huismus (BIJ12, 2017).

In de permanente situatie is voorgesteld om vogelvides van Monier toe te passen. Omdat deze maatregelen bewezen ineffectief zijn, gaan wij hiermee niet akkoord². Voor de permanente voorzieningen dient een plan van aanpak opgesteld te worden en minimaal drie maanden voorafgaand aan de plaatsing ter goedkeuring voorgelegd te worden aan de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid. Er kunnen kasten ingebouwd worden onder de dakgoot, duurzame kasten opgehangen worden aan de bebouwing of het dak kan weer geschikt gemaakt worden voor de huismus. De compensatiefactor voor de permanente voorzieningen dient 1:2 te zijn. In het plan van aanpak dient in ieder geval het type voorziening, de specifieke locaties, oriëntaties en hoogtes van de voorzieningen te blijken. Dit hebben wij vastgelegd in voorschrift 9. In de directe omgeving van de huidige nesten bevinden zich daarnaast voldoende natuurlijke alternatieven. Hiermee worden er gedurende en na de werkzaamheden voldoende uitwijkmogelijkheden aangeboden voor de huismus.

In het Activiteitenplan Bonifaciusstraat 1-23 te Zoeterwoude van 9 december 2021 is aangegeven dat het ongeschikt maken vanaf half februari kan gebeuren. Hiermee gaan wij niet akkoord. Buiten het broedseizoen, die loopt van 1 maart tot en met 31 augustus, en buiten koude periodes, gedefinieerd als de gehele winterperiode van 1 december tot en met 28 februari, dienen de nesten ongeschikt gemaakt te worden om te voorkomen dat er huismussen aanwezig zijn in het gebouw ten tijde van de uitvoering van de werkzaamheden. Daarmee wordt voorkomen dat individuen worden verwond of gedood. Indien sprake is van late broedsels dient ook de maand september te worden ontzien. Zulks ter beoordeling van de ecologisch deskundige. Het ongeschikt maken wordt uitgevoerd door het aanbrengen van vogelschroot, het dichtzetten van openingen of door het lichten van dakpannen. Voorafgaand aan het lichten van dakpannen dient in de periode 1 september tot en met 30 september op een niet invasieve wijze bepaald te worden dat er geen nesten meer in gebruik zijn. Bij het ongeschikt maken is

² <https://www.vogelbescherming.nl/bescherming/wat-wij-doen/in-de-stad/bewoners/vogelvide-redding-van-de-huisumus-01020407-00054827>

het gebruik van purschuim, netten of folie niet toegestaan. De genoemde maatregelen worden getroffen conform de richtlijnen uit het Kennisdocument Huismus (BIJ12, 2017). Bovenstaande hebben wij vastgelegd in voorschrift 10.

De huismus komt verspreid voor in de directe omgeving van het plangebied en op grotere schaal binnen Zoeterwoude. De aangetroffen nestplaatsen in het plangebied maken onderdeel uit van een groter netwerk aan nestplaatsen in de directe omgeving. Door de voorgenomen maatregelen is het aannemelijk dat de huismus in de directe omgeving aanwezig blijft.

Op grond van het vorenstaande zijn wij van mening dat de maatregelen, met inachtneming van de voorschriften, voldoende zijn om negatieve effecten te voorkomen dan wel tot een minimum te beperken en dat de werkzaamheden niet leiden tot verslechtering van de instandhouding van de huismus.

Gewone dwergvleermuis

Als gevolg van de werkzaamheden gaat één zomerverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis verloren. Op 8 december 2021 zijn vier vleermuiskasten van het type 'V1AZ-S-O15H25' van Nest opgehangen. Twee kasten zijn opgehangen aan de kopgevel van de Willibrordusstraat 36 en twee kasten zijn opgehangen aan de kopgevel van Willibrordusstraat 2. De kasten en de plaatsing daarvan is conform het Kennisdocument Gewone dwergvleermuis (BIJ12, 2017).

In de permanente situatie zullen vier vleermuizenvoorzieningen worden gerealiseerd achter de gevelbetimmering waarbij de richtlijnen van het Kennisdocument Gewone dwergvleermuis (BIJ12, 2017) worden aangehouden. Hiervoor dient een plan van aanpak opgesteld te worden en minimaal drie maanden voorafgaand aan de plaatsing ter goedkeuring voorgelegd te worden aan de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid. In dit plan van aanpak dient in ieder geval de specifieke locaties, oriëntaties en hoogtes van de voorzieningen te blijken. Dit hebben wij vastgelegd in voorschrift 14. In de directe omgeving van de huidige verblijfplaatsen bevinden zich daarnaast voldoende natuurlijke alternatieven voor de gewone dwergvleermuis. Hiermee worden er gedurende en na de werkzaamheden voldoende uitwijkmogelijkheden aangeboden voor de gewone dwergvleermuis.

In het actieve seizoen van de gewone dwergvleermuis, die loopt van 15 april tot en met 15 oktober, wordt de zomerverblijfplaats ongeschikt gemaakt om te voorkomen dat er gewone dwergvleermuizen aanwezig zijn in het gebouw ten tijde van de uitvoering van de werkzaamheden. Daarmee wordt voorkomen dat er dieren kunnen worden verwond of gedood. Het ongeschikt maken wordt gedaan door middel van exclusion flaps. De genoemde maatregelen worden getroffen conform de richtlijnen uit het Kennisdocument Gewone dwergvleermuis (BIJ12, 2017).

De gewone dwergvleermuis komt verspreid voor in de directe omgeving van het plangebied en op grotere schaal binnen Zoeterwoude. Door de voorgenomen maatregelen is het aannemelijk dat de gewone dwergvleermuis in de directe omgeving aanwezig blijft.

Op grond van het vorenstaande zijn wij van mening dat de maatregelen, met inachtneming van de voorschriften, voldoende zijn om negatieve effecten te voorkomen dan wel tot een minimum te beperken en dat de werkzaamheden niet leiden tot verslechtering van de instandhouding van de gewone dwergvleermuis.

Ecologisch werkprotocol

De start van de werkzaamheden dient gemeld te worden bij de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid. De werkzaamheden en de wijze waarop de maatregelen worden uitgevoerd dienen in een ecologisch werkprotocol te worden opgenomen. Dit protocol dient bij het melden van de start van de werkzaamheden meegestuurd te worden. Voorts dient het protocol op de locatie aanwezig te zijn. Hierdoor weten ook de uitvoerders op welke wijze de

werkzaamheden zorgvuldig moeten worden uitgevoerd. Wij hebben dit in de voorschriften 1, 2 en 3 vastgelegd.

Belangenonderbouwing

De ontheffing is aangevraagd op grond van het belang van 'de volksgezondheid of de openbare veiligheid' (relevant voor de huismus) en van het belang 'de volksgezondheid of de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang met begrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten' (relevant voor de gewone dwergvleermuis).

De woningen in het plangebied, die dateren uit 1962, zijn verouderd en voldoen met hun energie labels D, E en G niet meer aan de isolatie-eisen van deze tijd. Door de slechte isolatie kunnen vochtproblemen ontstaan. Er bestaat een samenhang tussen de aanwezigheid van vocht en schimmel in woningen en een verhoogde prevalentie van respiratoire symptomen bij kinderen en volwassenen zoals astma en reumatische aandoeningen. Door de renovatie en isolatie wordt de luchtvochtigheid in de woningen lager. De te realiseren woningverbetering komt de gezondheid van de bewoners ten goede. Voorsnog is er geen sprake van zichtbare vocht of schimmelproblemen, maar door de isolatie van de woningen te verbeteren worden deze problemen voorkomen. Hiermee is het in het belang van de volksgezondheid om het leefklimaat te verbeteren door het verbeteren van de isolatie.

Met de voorgenomen werkzaamheden wordt ten minste een energie label B behaald en de woningen worden hierdoor energiezuiniger. Dit draagt bij aan de reductie in CO₂ uitstoot en daarmee aan de internationale en nationale klimaatdoelstellingen om klimaatverandering tegen te gaan. Klimaatverandering brengt op langere termijn risico's voor de volksgezondheid en openbare veiligheid met zich mee. Klimaatverandering kan namelijk leiden tot:

- zeespiegelstijging met risico op overstromingen en verzilting;
- vergroting weersextremen (extreme regenval en langere droogteperiodes);
- beperkingen in zoetwatervoorzieningen;
- toenemend risico op (infectie)ziekten en plagen;
- bedreiging van de energievoorziening.

Gelet op het voorgaande zijn wij van oordeel dat het belang 'de volksgezondheid of de openbare veiligheid' en het belang 'volksgezondheid of de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang met begrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten' voldoende is onderbouwd om de negatieve effecten op de huismus en de gewone dwergvleermuis, welke als gevolg van de uitvoering van het project zullen optreden, te rechtvaardigen.

Geen andere bevredigende oplossing

Om de vocht- en schimmelproblematiek te voorkomen en om de CO₂ reductie te bewerkstelligen zijn renovatiewerkzaamheden noodzakelijk. De daken, muren en vloeren zullen geïsoleerd worden. De nestplaatsen van de huismus en verblijfplaatsen van vleermuizen kunnen niet behouden blijven gedurende de renovatiewerkzaamheden omdat de isolatie plaatsvindt op de plekken waar de huismussen en vleermuizen zich huisvesten. Isolatie van binnenuit is niet mogelijk, omdat dit eveneens leidt tot het verstoren van de vleermuizen en de huismussen en de doorlooptijd van de werkzaamheden verlengt, waardoor de verstoring langer zal duren. Er zijn derhalve geen alternatieven aanwezig. In de planning is reeds rekening met de kwetsbare periodes en fasering van de werkzaamheden, om zo negatieve effecten te minimaliseren.

Gelet op de noodzaak en wijze van uitvoering zijn wij van mening dat er geen andere bevredigende oplossing voorhanden is. Door de gekozen wijze en periode van uitvoering, wordt schade aan de huismus en de gewone dwergvleermuis zoveel mogelijk voorkomen.

Samenhangende besluiten

Er kunnen nog andere bepalingen van kracht zijn, op grond waarvan vergunningen, toestemmingen, ontheffingen of meldingen benodigd zijn om de gevraagde activiteit te kunnen uitvoeren. Die mogelijkheid geldt bijvoorbeeld voor de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht. Hiervoor is de gemeente Zoeterwoude bevoegd gezag.

Conclusie

Op grond van het vorenstaande kan de gevraagde ontheffing op grond van artikel 3.3, eerste lid en artikel 3.8, eerste lid van de Wnb worden verleend.